

1 A bizonyítási teher

1.1 Melyek a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok?

A bizonyítási teher a valamely állítást megfogalmazó személyre hárul, ahogyan azt a szervezeti és polgári eljárásjogi törvény 562. szakasza is kimondja: „valamely tény bizonyításának terhe minden esetben az állítást megfogalmazó félre hárul”.

1.2 Vannak-e olyan szabályok, amelyek bizonyos tények tekintetében mentesítenek a bizonyítási teher alól? Milyen esetekben? Lehetséges-e egy konkrét jogi vélelmet bizonyítással megdönteni?

Igen, léteznek ilyen szabályok, ezeket a szervezeti és polgári eljárásjogi törvény 627. és azt követő szakaszai tartalmazzák. A 627. szakasz felsorolja azokat a dokumentumokat, amelyek esetében az e dokumentumokon található, azok eredetiségét igazoló elemeken túl nincs szükség külön bizonyítékra, például az alábbi esetekben:

- a máltai kormány aktusai, amelyeket a kibocsátó minisztérium minisztere vagy államtitkára írt alá, vagy távollétében a helyettese vagy a rangsorban a következő tisztségviselő, aki ilyen aktusok aláírására jogosult;
- a máltai kormány bármely minisztériumának nyilvántartásai;
- az illetékes hatóságok által ellenjegyzett, és a Kormányzati Közlönyben közzétett közhiteles aktusok;
- a máltai kormány engedélyével nyomtatott és megfelelő módon közzétett kormányzati aktusok;
- a máltai bíróságok és egyházi bíróságok aktusai és nyilvántartásai;
- az Anyakönyvi Hivatal és a Földhivatal által kibocsátott kivonatok;
- a polgári bíróság első kollégiumának felügyeletével készített hajókáróvás;
- a kereskedelmi hajózási törvényben említett más dokumentumok (ideértve a hivatalvezető vagy más hivatalos személy által aláírt forgalmi engedélyeket, és a forgalmi engedélyben feltüntetett egyéb elemeket, amelyeknél a hivatalvezető vagy más hivatalos személy aláírása szerepel).

Egyéb dokumentumok is felhasználhatók bizonyítékként, amelyek tartalma mentesül a bizonyítási teher alól, eredetiségüket azonban igazolni kell. Ide tartoznak az alábbiak:

- a törvény vagy a kormány által jóváhagyott vagy elismert intézmény vagy állami szerv aktusai és nyilvántartásai;
 - születési, házassági és halálozási egyházi aktusok és nyilvántartások, valamint a törvénnyel összhangban plébános jelenlétében tett rendelkezések;
 - a máltai közjegyzők aktusai és nyilvántartásai;
 - a törvénnyel összhangban vezetett üzleti könyvek, de kizárólag a kereskedelmi jellegű megállapodások vagy egyéb ügyletek tekintetében;
 - az alkuszok által a törvény szerint vezetett könyvek, a szerződő felek közötti kereskedelmi ügyekben zajlott bármely eseményre vonatkozóan.
- Olyan bizonyíték is előállhat, amely ellentétes az ilyen dokumentumok tartalmával.

E dokumentumokon kívül létezik egy másik, Málta Törvényeinek 16. fejezete, azaz a Polgári Törvénykönyv által szabályozott vélelem, nevezetesen, hogy a házasságban született gyermeket a feleség férjétől származó gyermeknek kell tekinteni. E jogi vélelem érvényességének megszűnését úgy lehet bizonyítani, hogy hivatalos keresetet kell benyújtani a Polgári Bírósághoz (családjogi szekció), és e vélelem érvénytelenségét alátámasztó bizonyítékkal kell szolgálni.

1.3 Milyen mértékben kell a bíróságnak meggyőződnie valamely tényről ahhoz, hogy ítéletét e tény fennállására alapozza?

A bíróságnak ahhoz, hogy polgári ügyekben ítéletet hozzon, meg kell bizonyosodnia arról, hogy az elképzelhető esetekkel kapcsolatban kiegyensúlyozottan áll rendelkezésre bizonyíték.

2 A bizonyításfelvétel

2.1 A bizonyításfelvétel minden esetben valamelyik fél kérelmére történik, vagy bizonyos esetekben a bíró maga is kezdeményezheti azt?

Bíróági ügyben a részes felek érdekeiktől függetlenül tanúvallomást tehetnek saját kérésükre, az ügyben részt vevő másik fél kérésére vagy a bíróság által hivatalból történő idézés során. Ha az eljárás keresettel indul, össze kell állítani a tanúk jegyzékét. Ugyanez vonatkozik a hivatalos válasza – ennek is tartalmaznia kell a tanúk jegyzékét. Ha valamely fél olyan tanút kíván bevonní, akinek neve nem szerepel a jegyzékben, új keresetet kell benyújtania.

2.2 Ha a bíróság helyt ad a fél bizonyításfelvételre vonatkozó kérelmének, mik a következő lépések?

Ha a bizonyítási kérelmet elfogadták, a tanúkat a bizonyítékot benyújtani kívánó fél kérelmére idézik a bíróságra. A tanúk idézése iránti kérelmet a máltai Törvényszéken és a gozói Törvényszéken (alsóbírósági hatáskör) szóban lehet benyújtani.

2.3 Mely esetben utasíthatja el a bíróság a fél bizonyításfelvételre irányuló kérelmét?

A bíróság elutasíthatja a bizonyítási kérelmet, ha az idézett személy ügyvéd, segédügyvéd vagy pap. Alapszabály továbbá, hogy az ügy tárgyalásán jelen lévő személy nem idézhető be tanúként ugyanabban az ügyben. A bíróság saját hatáskörben dönthet úgy, hogy bizonyos jól megalapozott esetekben eltekint ettől a szabálytól. Léteznek külön jogszabályok, amelyek a hivatali titoktartást szabályozzák, és nem teszik lehetővé a titkos és bizalmas információk nyilvánosságra hozatalát. Emellett a kérelmet el is lehet utasítani, ha a bíróság úgy véli, hogy a tanú nem releváns.

2.4 Milyen bizonyítási eszközök léteznek?

Háromféle bizonyítási eszköz létezik: dokumentumok, vallomás és nyilatkozat.

2.5 Milyen módon vehető fel a tanúk vallomása, és különbözik-e ez a szakértő tanúk meghallgatásától? Melyek az írásbeli bizonyítékok és a szakértői jelentések/vélemények benyújtásának szabályai?

Az általános szabály az, hogy a tanú kihallgatása az ügy tárgyalása során nyilvános ülésen, *élszóban* történik. A törvény azonban a bizonyításfelvétel más módjait is lehetővé teszi:

A Máltán lakóhellyel rendelkező és a külföldön tartózkodó tanúk egyaránt tehetnek nyilatkozatot.

Olyan személy esetében, aki Máltát elhagyni készül, beteg, idős, az ügy tárgyalása előtt valószínűleg meghal vagy cselekvőképtelenné válik, vagy nem tud megjelenni a tárgyaláson, a bíróság jogi asszisztentst bízhat meg azzal, hogy az adott személyt kihallgassa. Ebben az esetben a tanúnak szánt kérdéseket és az azokra adott válaszokat írásba kell foglalni, a tanúnak pedig alá kell írnia a tanúvallomást, vagy aláírás helyett kereszttel kell azt megjelölnie.

A bíróság helyettes bírót is kijelölhet egy adott tanú kihallgatására, ha a tanú életkorából adódóan nem tudja elhagyni otthonát.

Ha a tanú lakóhelye külföldön található, az ügyvéd kérvényezheti a megkeresés útján történő kihallgatást – a tanú kihallgatását kérelmező fél írásbeli kérdéseket ad meg, valamint annak a személynek a nevét és címét, aki az ő képviselésében a tanú meghallgatásán jelen lesz;

Ha a bíróság szükségesnek tartja, engedélyezheti, hogy a bizonyítékként felhasználandó tanúvallomásra hang- vagy videofelvétel készüljön;

A bíróság a tanú kihallgatásával és esketésével bírósági fogalmazókat bízhat meg.

Ha a bizonyításfelvétel a bírósági fogalmazó feladata, ugyanazok az eszközök állnak rendelkezésére, mint a bíróságoknak.

2.6 Van-e olyan bizonyítási mód, amely erősebb a többinél?

Valamennyi bizonyítási eszköz egyforma bizonyító erővel rendelkezik.

2.7 Van-e kötelezően előírt bizonyítási mód egyes tények bizonyítására?

Nem, de mindig a lehető legkörülmények között kell beszerezni a bizonyítékokat.

2.8 Kötelezi-e a jog a tanúkat a vallomástételre?

Igen, a törvény minden beidézett tanút kötelez a vallomástételre. Ugyanakkor a tanú nem kötelezhető arra, hogy olyan kérdésekre válaszoljon, amelyek eredményeként büntetőeljárás alá vonhatják.

2.9 Milyen esetben tagadhatják meg a vallomástételt?

Bírósági ügy bármely peres félnek férje vagy felesége tanúnak minősül, és a felek bármelyikének kérésére tanúvallomásra kötelezhető. A férj azonban nem kötelezhető arra, hogy felfedjen olyan tényeket, amelyeket felesége a házasság során bizalmasan osztott meg vele, és viszont; továbbá egyik házastárs sem kötelezhető olyan kérdések megválaszolására, amelyek eredményeként a másik házastársat büntetőeljárás alá vonhatják.

Kivételt képeznek továbbá az ügyvéddel, segédügyvéddel vagy pappal bizalmasan megosztott információk. Ha azonban az ügyvéd vagy segédügyvéd megszerzi ügyfele hozzájárulását, vagy a pap megkapja a neki meggyónt személy hozzájárulását, a tudomásukra jutott kérdésekben ki lehet őket kérdezni (a hozzájárulás függvényében); az ügyvéd és a segédügyvéd azzal kapcsolatban, amit az ügyfele az ügy céljából vele megosztott, a pap pedig azon tényekkel kapcsolatban, amelyek a szentségi pecsét oltalma alatt vagy a gyónás során tudomására jutottak.

A könyvelők, orvosok, szociális munkások, pszichológusok és házassági tanácsadók csak bírói végzéssel kötelezhetőek arra, hogy felfedjék az ügyfelek által szakmai titoktartás mellett nekik átadott információkat, vagy ha szakmai minőségükben jutottak ilyen információhoz. Ez a kiváltság az ilyen titkos információkat közvetítő tolmácsra is kiterjed.

A szakmai titoktartás által kötött tanú nem fedhet fel titkos és bizalmas információkat, kivéve bizonyos körülmények között és az adott ügyre alkalmazandó joggal összhangban.

2.10 Alkalmazható-e szankció a tanúskodást megtagadó személlyel szemben, illetőleg a személy kényszeríthető-e a vallomástételre?

Ha a hivatalosan beidézett tanú nem jelenik meg a megadott időpontban, a bíróság megsértésének büntetést követi el, amiért azonnal elítéli és megbírságozza. A bíróság rendőri kísérettel vagy elfogatóparanccsal kényszerítheti a tanút, hogy valamely következő ülésen megjelenjen és tanúvallomást tegyen. A bíróság azonban elengedheti a kiszabott bírságot, ha a távolmaradást a tanú megfelelően kimentí.

2.11 Van-e olyan személy, akitől nem szerezhető be tanúvallomás?

Tanúként előállítható bármely, szellemi képességeinek birtokában lévő személy, amennyiben tanúzási képességével kapcsolatban nem áll fenn valamely kivétel. Bármilyen életkorú személy előállítható tanúként, ha tudatában van annak, hogy helytelen hamis tanúvallomást tenni.

2.12 Mi a bíró és a felek szerepe a tanú kihallgatásában? Milyen feltételekkel tehető tanúvallomás videokonferencia útján vagy egyéb technikai eszközök segítségével?

A vizsgálat vagy keresztkikérdezés során a bíróság az általa szükségesnek vagy fontosnak tartott bármely kérdést felteheti. Másrészről az ügyben részt vevő felek érdekeiktől függetlenül tanúvallomást tehetnek saját kérésükre, az ügyben részt vevő másik fél kérésére vagy a bíróság által hivatalból történő beidézés során.

A kiskorúakat érintő ügyekben a bíró a kiskorút zárt ajtó mögött hallgatja meg, vagy a kiskorú meghallgatására gyermekjogi képviselőt jelölhet ki.

A nem Máltán élő tanúkat videokonferencián is meghallgathatják.

3 A bizonyítékok értékelése

3.1 Ha az egyik fél nem jogszerűen szerezte be a bizonyítékokat, vonatkozik-e valamilyen korlátozás a bíróságra az ítélelhozattal kapcsolatban?

Ha a bizonyítékot nem illegális úton szereztek, a bíróságot semmi sem korlátozza határozatának meghozatalakor. Alapszabályként az egyetlen kivétel az, ha a bíróság nem veszi tudomásul a tényekre vonatkozó olyan bizonyítékot, amelyről a tanú állítása szerint mástól szerzett tudomást, vagy az olyan tényekre vonatkozó bizonyítékokat, amelyeket más személyek állítanak, akiket tanúvallomás céljából elő kell állítani.

3.2 Ha félként veszek részt az ügyben, bizonyítéknak számít-e a nyilatkozatom?

Igen, az ügyben félként részt vevők nyilatkozata is elfogadható.

Utolsó frissítés: 22/03/2017

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.